

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 26 marca 2024 r.

WK-I.431.1.1.2024

**Pan
Krzysztof Szczegielniak
Starosta Otwocki**

**Starostwo Powiatowe w Otwocku
ul. Górna 13
05-400 Otwock**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej², kontrolerzy: Maria Los i Andrzej Nieszporek – starsi inspektorzy wojewódzcy oraz Dariusz Lichtblau – inspektor wojewódzki w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadzili w dniach od 29 stycznia do 19 lutego 2024 r. kontrolę problemową w Starostwie Powiatowym w Otwocku, z siedzibą przy ul. Górnej 13, 05-400 Otwock.

Kontrolą objęto stan realizacji zadania z zakresu administracji rządowej dotyczącego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie powiatu otwockiego, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 8 stycznia 2024 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 12 marca 2024 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń przekazuję wystąpienie pokontrolne.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie
00-950 Warszawa, Plac Bankowy 3/5, tel.: (+48) 22 695 69 95 Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /t6j4lj4d68r/skrytka
www.gov.pl/web/uw-mazowiecki

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Mazowiecki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie www.gov.pl/web/uw-mazowiecki w zakładce ochrona danych osobowych.

W kontrolowanym okresie, w myśl art. 8 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej³ Powiat Otwocki realizował zadanie publiczne polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, na podstawie zawartych porozumień w sprawie udostępnienia lokali, we współpracy z następującymi gminami: Gminą Karczew, Gminą Sobienie-Jeziory, Gminą Celestynów, Gminą Osieck, Gminą Wiązowna, Gminą Kołbiel oraz Gminą Józefów. Poddane badaniu porozumienia⁴ zawierały wymagane elementy określone w art. 9 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, a także zawierały informacje w zakresie zapewnienia warunków lokalowych i urządzeń technicznych podmiotom udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącym nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, zgodnie z § 5 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim⁵.

Na podstawie danych statystycznych⁶ ustalono, że Powiat Otwocki prawidłowo wyznaczył 5 punktów do realizacji zadania publicznego dotyczącego prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej dla mieszkańców powiatu, zgodnie z dyspozycją art. 8 ust. 2 w związku z art. 20 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej⁷. Na podstawie art. 11 ust. 1 powyższej

³ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945), dalej ustawa o nieodpłatnej pomocy prawnej.

⁴ Oznaczenia wszystkich spraw poddanych badaniu wskazano w arkuszu ustaleń kontroli nr 2, który dołączono do akt kontroli.

⁵ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2492, ze zm.), dalej rozporządzenie w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

⁶ Zgodnie z informacją GUS, według stanu na 31 grudnia 2022 r. na terenie Powiatu Otwockiego zamieszkiwało 126 649 osób.

⁷ Punkty wyznaczone do realizacji zadania dotyczącego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej usytuowano są w następujących miejscach:

- 1) Punkt I – w zakresie prowadzenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego:
 - a) Karczew, ul. Warszawska 28 – punkt usytuowany w budynku Urzędu Miejskiego w Karczewie,
 - b) Sobienie-Jeziory, ul. Garwolińska 16 A – punkt usytuowany w budynku C Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- 2) Punkt II – w zakresie prowadzenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego:
 - a) Celestynów, ul. Regucka 3 – punkt usytuowany w budynku Urzędu Gminy Celestynów,
 - b) Osieck, ul. Piławska 23 – punkt usytuowany w budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- 3) Punkt III – w zakresie prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej:
 - a) Wiązowna, ul. Lubelska 53 – punkt usytuowany w budynku Gminnego Ośrodka Kultury,
 - b) Kołbiel, ul. Szkolna 1 – punkt usytuowany w budynku Urzędu Gminy.
- 4) Punkt IV – w zakresie prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej w Otwocku, ul. Kazimierza Pułaskiego 3A – punkt usytuowany w budynku Powiatowej Biblioteki Publicznej.
- 5) Punkt V – w zakresie prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej:
 - a) Otwock, ul. Komunardów 10 – punkt usytuowany w budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
 - b) Józefów, ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 1 – punkt usytuowany w budynku Urzędu Miasta.

ustawy, 2 punkty powierzono do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym z zachowaniem równomiernego udziału adwokatów i radców prawnych a 3 punkty – organizacji pozarządowej.

Powyższe punkty usytuowano z uwzględnieniem dogodnego dostępu osób uprawnionych do lokalu. Organ nie występował do Wojewody Mazowieckiego o akceptację zwiększenia liczby punktów w zakresie świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na wyższą niż wynika z ustalonej liczby punktów.

W każdym z powyższych punktów udzielano porad w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu, przez co najmniej 4 godziny dziennie, zgodnie z wymogiem art. 8 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Starosta Otwocki zrealizował obowiązek sporządzenia listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa, która obejmowała poradnictwo dostępne dla mieszkańców powiatu zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa zawierała uporządkowanie tematycznie dane jednostek publicznych i niepublicznych obejmujące wszystkie wymagane elementy zgodnie z art. 8a ust. 2 i 3 wymienionej wyżej ustawy. Listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej (dalej BIP), na stronie internetowej starostwa powiatowego i urzędów gmin na obszarze tego powiatu oraz w sposób zwyczajowo przyjęty, zgodnie z dyspozycją art. 8a ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej⁸.

Starosta Otwocki sporządził karty informacyjne poradnictwa, zgodnie z wzorem określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Nieodpłatna pomoc prawna na terenie powiatu otwockiego udzielana była w oparciu o trójstronne porozumienie zawarte pomiędzy Powiatem Otwockim a Okręgową Radą Adwokacką w Warszawie i Okręgową Izbą Radców Prawych w Warszawie. Porozumienie zawierało wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zostało zawarte z zachowaniem terminu, o którym mowa w art. 10 ust. 2 powyższej ustawy. Wojewoda Mazowiecki niezwłocznie został poinformowany o zawartym porozumieniu, zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Powiat Otwocki zawarł łącznie 8 umów na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym 4 umowy z adwokatami oraz 4 umowy z radcami prawnymi, wypełniając tym samym wymóg określony w art. 6 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Badaniu poddano 2 umowy, w tym 1 zawartą z adwokatem i 1 zawartą z radcą prawnym stwierdzając,

⁸ Zgodnie z pisemnym wyjaśnieniem osoby upoważnionej do udzielania wyjaśnień: *"Lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego nie została udostępniona w lokalnych środkach masowego przekazu z uwagi na brak takich na terenie Powiatu Otwockiego."*

że zawierały one wszystkie wymagane elementy określone w art. 6 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i zostały zawarte w terminie umożliwiającym realizację zadania publicznego w roku poradniczym 2024.

Starosta Otwocki, zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego dotyczącego prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w roku 2024.

Termin do składania ofert był zgodny z art. 13 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁹. Ogłoszenie otwartego konkursu ofert zawierało wszystkie elementy wymienione w art. 13 ust. 2 powyższej ustawy, a także obligowało oferentów do składania ofert na obowiązującym wzorze określonym w załączniku Nr 1 do rozporządzenia w sprawie wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań¹⁰.

Ogłoszenie opublikowano w BIP, na stronie internetowej starostwa oraz wywieszono na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego, zgodnie z dyspozycją art. 13 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego.

Starosta Otwocki, w myśl art. 15 ust. 2a ustawy o działalności pożytku publicznego, powołał komisję konkursową w celu opiniowania złożonych ofert. W skład komisji weszli przedstawiciele Zarządu Powiatu. Komisja konkursowa rozpatrzyła oferty z uwzględnieniem wymogów wynikających z art. 15 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego.

Rozstrzygnięcie otwartego konkursu ofert stwierdzono uchwałą, którą opublikowano w BIP, na stronie internetowej starostwa oraz wywieszono na tablicy ogłoszeń starostwa w sposób określony w art. 13 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego. W wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert Powiat Otwocki powierzył zadanie polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w powiecie otwockim organizacji pozarządowej Fundacji Rozwoju Świadomości Obywatelskiej Experto Pro Bono z siedzibą w Zamościu przy ul. Legionów 10.

⁹ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571), dalej: ustawa o działalności pożytku publicznego.

¹⁰ Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw pożytku publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2018 r. poz. 2057), dalej rozporządzenia w sprawie wzorów ofert.

Poddana badaniu oferta powyższej organizacji, zawierała wszystkie elementy, o których mowa w art. 14 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego. Wyłoniona organizacja spełniała wymóg określony w art. 11 ust. 6 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Powiat Otwocki, na podstawie z art. 15 ust. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego, bez zbędnej zwłoki zawarł umowę z Fundacją Rozwoju Świadomości Obywatelskiej Experto Pro Bono o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą: „Prowadzenie punktów udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie powiatu otwockiego w 2024 roku.”. Umowa zawierała elementy określone w art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-7, art. 8 ust. 8, art. 11 ust. 8 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz została sporządzona zgodnie z wzorem nr 3 rozporządzenia w sprawie wzorów ofert.

Starosta Otwocki, zgodnie z zawartą umową, powierzył organizacji pozarządowej zadania z zakresu edukacji prawnej, zgodnie z art. 11 ust. 7 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. W toku czynności kontrolnych, stwierdzono, że powyższa Fundacja podejmowała działania zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa, dotyczące w szczególności upowszechniania wiedzy z zakresy edukacji prawnej, o których mowa w art. 3b ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Starosta Otwocki sprawował kontrolę nad realizacją umowy zadania publicznego w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej powierzonej organizacji pozarządowej, zgodnie z w art. 11 ust. 8 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej w związku z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego. Przeprowadzone kontrole wykonania umowy przez organizację pozarządową w 2023 r., organ dokumentował *Protokołami z kontroli*. W przedstawionych *Protokołach z kontroli* stwierdzono prawidłową realizację umowy, w tym spełnienie warunków, o których mowa w art. 11 ust. 8a ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Starosta Otwocki upowszechniał wśród mieszkańców powiatu wiedzę na temat systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnych porad obywatelskich, zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego odbywało się według kolejności zgłoszeń po umówieniu terminu wizyty zgodnie z art. 8 ust. 4 ustawy o ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Starosta Otwocki uruchomił i podał do publicznej wiadomości numeru telefonu oraz adres poczty elektronicznej umożliwiający mieszkańcom dokonanie zapisu oraz pozyskania informacji w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego zgodnie

z dyspozycją art. 8 ust. 5 ustawy o ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Ponadto Starosta udostępnił na stronie BIP Powiatu Otwockiego informacje o działalności punktów zlokalizowanych na terenie danego powiatu, ze wskazaniem ich adresów, dni i godzin odbywanych dyżurów, a także ze wskazaniem podmiotów udzielający tych porad, tj. radca prawny, adwokat lub organizacja pozarządowa.

Starosta Otwocki przekazywał drogą elektroniczną dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej, rady okręgowej izby radców prawnych oraz właściwej organizacji pozarządowej opinie osób uprawnionych, które mogą mieć wpływ na sposób wykonania zobowiązania, w myśl § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Analizie poddano 30 oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, sporządzonych w punktach, gdzie porad udzielają adwokaci i radcy prawni lub organizacja pozarządowa. Wszystkie poddane analizie oświadczenia zostały wypełnione kompletnie oraz były zgodne z załącznikiem nr 1 do powyższej ustawy.

Oświadczenia, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, adwokaci i radcy prawni przekazywali staroście do 10. dnia każdego miesiąca kalendarzowego, w sposób uniemożliwiający powiązanie oświadczenia osoby uprawnionej z kartą pomocy, zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Powiat Otwocki przekazywał Wojewodzie Mazowieckiemu zbiorcze informacje o wykonaniu zadań w poszczególnych kwartałach 2023 r., zachowaniem terminu określonego w art. 12 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieudostępnienie w punkcie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, zlokalizowanym w budynku Biura Rady Miasta Józefów przy ul. Wyszyńskiego 1 w Józefowie, w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, kart informacyjnych poradnictwa oraz listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa. Powyższym działaniem naruszono wymogi określone w § 5 ust. 4 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.
2. Niezamieszczenie w ogłoszeniu wyników otwartego konkursu ofert informacji o wysokości przyznanych środków publicznych na realizację działania. Powyższym działaniem naruszono wymogi określone art. 15 ust. 2h ustawy o działalności pożytku publicznego.
3. Podjęcie uchwały wyłaniającej organizację pozarządową do prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa

obywatelskiego z przekroczeniem terminu, o którym mowa w art. 11 ust. 12 pkt 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej¹¹.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w przedmiocie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

Mając na uwadze powyższe ustalenia zobowiązuję Starostę do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości poprzez:

1. Udostępnianie kart informacyjnych poradnictwa oraz listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa we wszystkich punktach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z § 5 ust. 4 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.
2. Zamieszczanie w ogłoszeniu wyników otwartych konkursów ofert informacji o wysokości przyznanych środków publicznych na realizację działania, zgodnie z art. 15 ust. 2h ustawy o działalności pożytku publicznego.
3. Podejmowanie uchwały wyłaniającej organizację pozarządową do prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w terminie, o którym mowa w art. 11 ust. 12 pkt 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Przedstawiając powyższe informuję, że od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Pana Starostę do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Proszę o udzielenie powyższej informacji za pośrednictwem platformy ePUAP.

¹¹ Formalne wyłonienie organizacji pozarządowej nastąpiło 4 grudnia 2023 r. Uchwałą Nr DCL/331/23 w sprawie wyboru ofert na powierzenie organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność pożytku publicznego prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej w Powiecie Otwockim w roku 2024.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Artur Subda
Dyrektor Wydziału Kontroli

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/